

EUROPOS KOMISIJA

Briuselis, 2012 05 30
COM(2012) 299 final

**KOMISIJOS KOMUNIKATAS EUROPOS PARLAMENTUI, EUROPOS VADOVŲ
TARYBAI, TARYBAI, EUROPOS CENTRINIAM BANKUI, EUROPOS
EKONOMIKOS IR SOCIALINIŲ REIKALŲ KOMITETUI, REGIONŲ KOMITETUI
IR EUROPOS INVESTICIJŲ BANKUI**

**STABILUMO, EKONOMIKOS AUGIMO IR DARBO VIETŲ UŽTIKRINIMO
VEIKSMAI**

1. ĮVADAS

Šiuo metu daugelyje Europos šalių siaučianti krizė pakirto pasitikėjimą Europos politinės ir ekonominės sistemos gebėjimu pasiekti ES sutarties tikslą, kad „vystymasis būtų tvarus, pagrįstas subalansuotu ekonomikos augimu <...>.“ Daugelį mūsų piliečių piktina ir glumina tai, kad ilgą laiką kilusį gyvenimo lygį taip sparčiai pakeitė milžiniška finansų krizė, daugybė žmonių neteko darbo, o sunkią skolų našta gali tekti vilkti dar ilgai. ES skolos, deficitas ir disbalansas susidarė ne per naktį – per daugelį metų. Socialinės pasekmės siekia toli. Tai išbandymų metas ir nacionalinėms vyriausybėms, ir ES. Dalį dabartinių Europos Sąjungos sunkumų lėmė pasaulinė finansų krizė. Dalį sukėlėme patys. Todėl dabar svarbiausia, kad mūsų atsakas būtų tinkamas ir veiksmingas.

Finansų ir ekonomikos krizė išryškino priklausomybę tarp visų ES valstybių narių ekonomikos ir tarp ES bei kitų pasaulio šalių ekonomikos. Krizė taip pat atskleidė dideles politikos formavimo spragas, trūkumus ir skirtumus pasaulyje, ES bei valstybėse narėse. Nuo pat krizės pradžios ES ir jos valstybės narės siekia nuodugniai peržiūrėti ES ekonomikos modelį ir atstatyti jos konkurencingumą. Kaip Komisija teigia 2011 m. spalio mėn. Stabilumo ir ekonomikos augimo gairėse¹, tai reiškia:

- sparčiau įgyvendinti stabilumą ir ekonomikos augimą skatinančią politiką, kad ES ekonomika vėl galėtų tvariai augti, o užimtumo lygis būtų aukštas;
- sukurti tvirtesnę ir labiau integruotą ekonomikos valdymo sistemą, kad būtų daug greičiau rastas ir ištaisytas disbalansas; ES turi griežčiau prižiūrėti nacionalinę politiką, kad būtų aišku, jog ateityje kiekvienos valstybės narės stiprioji pusė ir gerovė priklausys nuo visų kitų valstybių narių;
- sustiprinti bankų sistemą įpareigojant bankus atskleisti visą įsiskolinimo mastą, privalo spręsti blogų skolų klausimą ir restruktūrizuoti savo verslo modelį taip, kad ateityje galėtų skolinti įmonėms bei namų ūkiams ir mokesčių mokėtojų pinigais netektų jų gelbėti;
- ryžtingai išspręsti Graikijos problemas, pasitelkiant du didžiulius finansinės paramos paketus ir stipriai remiant į augimą orientuoto ekonomikos atgaivinimo programą;
- sustiprinti euro zonos finansinės apsaugos nuo krizės priemones, randant naujų būdų padėti itin įsiskolinusioms valstybėms narėms atkurti viešuosius finansus ir subalansuoti įplaukas bei išlaidas taip, kad jos galėtų ateityje mokėti už socialines paslaugas, sveikatos priežiūrą, pensijas, švietimą ir valstybės infrastruktūrą.

Laikydami šią gairių padarėme tvirtą, tačiau nevienodą pažangą. Aiškiai matyti, kad po veiklos sulėtėjimo vėl susibalansavo mūsų ekonomika, sumažėjo nuo 2007–2008 m. susidaręs (didelis) einamųjų sąskaitų deficitas, padidėjo darbo užmokesčiai šalyse, kurios turi einamosios sąskaitos perteklių, ir sumažėjo tose, kurios turi einamosios sąskaitos deficitą, keliose valstybėse narėse būsto kainos vėl labiau atitinka vyraujančias ekonomines sąlygas. Po sunkaus stabilizavimo ir reformų proceso, taikant naują ES ekonomikos valdymo sistemą, iškilis nauja, stipresnė ES ekonomika.

¹ COM(2011) 669.

Ilgalaikis, tvarus ekonomikos augimas ir aukštesnis gyvenimo lygis gali būti pasiekti tik užtikrinant viešųjų finansų patikimumą, vykdant nuodugnią struktūrinę reformą ir atliekant tikslingas investicijas. Tačiau įveikti su tuo susijusius sunkumus įmanoma tik tuomet, jei procesą lydi pakankamas ekonomikos augimas. Stabilumas neprieštarauja augimui – tai dvi to paties medalio pusės. Valstybės narės turi atgauti pasitikėjimą ekonomika, imdamosi ryžtingų reformų mūsų mažėjančiam konkurencingumui padidinti. Metas dabar imtis priemonių sumažinti nerimą keliančius konkurencingumo ES ir euro zonoje skirtumus. Nors ES, kaip visuma, sugeba išlaikyti savo dalį pasaulio prekyboje, turime sustabdyti aiškiai pastebimą kai kurių valstybių narių tarptautinio konkurencingumo ir rinkos dalies mažėjimą.

Artimiausiu metu žmonėms reikalinga viltis ir geresnės ateities perspektyva. Neturėdami perspektyvos patirsime vis daugiau politinių ir socialinių sunkumų vykdydami reikiamas reformas, o dėl to savo ruožtu vėluos atsigausti ekonomika. Turime susitarti ir būti tikri dėl permainų poreikio ir priimtinių sprendimų. Svarbų vaidmenį šiame dialoge atliks socialiniai partneriai.

Štai kodėl ES turi daugiau dėmesio skirti bendros strategijos daliai, susijusiai su ekonomikos augimu. Valstybių narių veiksmai turi būti derinami su veiksmiais ES lygmeniu, įtvirtinant pastangas strategijoje „Europa 2020“ ir mūsų naujose valdymo struktūrose. Kai kurie esminiai šios ekonomikos augimo iniciatyvos principai jau taikomi, tačiau jie dar nėra reikiamai įgyvendinti. Kitų potencialui atskleisti reikės vizijos, drąsos ir mokėjimo vadovauti, tačiau, kad įveiktų šiandienos sunkumus, ES turi imtis ryžtingų ir veiksmingų priemonių.

Šiame komunikate Komisija siūlo keletą ekonomikos augimo iniciatyvai galinčių priklausyti elementų, kurių pamatas – du vienas kitą palaikantys ramsčiai:

- ES lygmens ramstis, pagrįstas bendro darbo ES lygmeniu privalumais ir sąveika;
- valstybės narės lygmens ramstis, pagrįstas Europos semestro iniciatyvoje nustatyto ekonomikos augimo potencialo atskleidimu imantis struktūrinių reformų.

Po gegužės 23 d. neoficialaus Europos Vadovų Tarybos susitikimo ir artėjant birželio mėn. vykšančiam Europos Vadovų Tarybos susitikimui, Komisija toliau svarstys visus įmanomus elementus, kurie gali padėti užtikrinti didesnę ekonomikos augimą ir konkurencingumą.

2. ES VAIDMUO, SUSIJĘS SU NAUJĄJA EKONOMIKOS AUGIMO INICIATYVA

ES lygmeniu susitarėme dėl strategijos „Europa 2020“², kuria siekiama užtikrinti pažangią, tvarią ir integracinę Europą. Ja pagrįsta naujoji ekonomikos augimo iniciatyva. Visos valstybės narės susitarė dėl strategijoje „Europa 2020“ nustatytų užimtumo, energetikos, švietimo ir mokymo, mokslinių tyrimų ir skurdo mažinimo tikslų. Jie rodo, kokia kryptimi Europoje turėtų būti vykdomos reformos. Siekiant šių tikslų, padidės ES konkurencingumas ir konvergencija, o ekonomika galės sparčiau augti. Pasiryžus

² COM(2010) 2020.

aktyviau siekti mokslinių tyrimų ir technologinės plėtros tikslo 3 % BVP investuoti į mokslinius tyrimus ir technologinę plėtrą, iki 2020 m. galėtų būti sukurta 3,7 mln. darbo vietų, o ES BVP galėtų padidėti 800 mlrd. eurų. Jei iki 2020 m. pasiektume kovos su klimato kaita ir energetikos tikslus, būtų sukurta iki 5 mln. darbo vietų, padidėtų Europos energetinis saugumas, įgyvendintume kovos su klimato kaita siekius. Jei padėtume bent 20 mln. žmonių išbristi iš skurdo, ne tik pagerėtų jų pačių gyvenimas, bet tai būtų ekonomiškai naudinga ir visai visuomenei. Šie skaičiai rodo, kad sukurti darbo vietas ir suteikti įmonėms galimybių ES įmanoma iš esmės sumažinus nedarbą ir užtikrinus mūsų piliečiams geresnę, ekologiškesnę ateitį.

2.1. Ekonominės ir pinigų sąjungos potencialo, susijusio su ekonomikos augimu, išnaudojimas

Per pastaruosius metus daug nuveikta siekiant įdiegti griežtos ekonominės priežiūros mechanizmus, reikalingus mūsų ekonominei ir pinigų sąjungai paremti. Nuo to, kaip ES ir jos valstybės narės taiko naująją sistemą, priklausys politikos veiksmingumas ir pasitikėjimas rinkose. Ilgainiui atsiranda poreikis didinti integraciją, kad ekonominė ir pinigų sąjunga būtų baigta kurti. Stipriai ES reikia stabilios valiutos. Tai naudinga visoms valstybėms narėms – tiek euro zonos narėms, tiek ne narėms. Nuo euro patikimumo tarptautinėse rinkose priklauso Europos gebėjimas skolintis lėšų priimtinomis palūkanų normomis ir jas gražinti, liudijantis, kad ekonomika stipri.

- Sustiprintu **Stabilumo ir augimo paktu** ES suteikiamos taisyklėmis pagrįstos, tvirtos politikos priemonės, kurių jai reikia viešųjų finansų patikimumui užtikrinti. Dauguma valstybių narių dabar pirmenybę turėtų teikti perviršinio deficito ištaisymui. Išskyrus du neseniai pasiūlytus dokumentų rinkinius, nėra būtina nedelsiant keisti neseniai sutartas taisykles. Dabartinėse taisyklėse numatyta valstybės nares vertinti ir diferencijuoti pagal jų fiskalinio manevravimo galimybes bei makroekonominės sąlygas, užtikrinant ilgalaikį viešųjų finansų tvarumą. Kad taisyklių būtų laikomasi, itin svarbus valstybių narių priimtų biudžeto priemonių vertinimas, ypač struktūriniu atžvilgiu. Komisija stebės, kokį poveikį dideli biudžeto suvaržymai daro ekonomikos augimą skatinančioms viešosioms išlaidoms ir viešosioms investicijoms. Jei reikės, ji pateiks rekomendacijų, kokių būtų galima imtis veiksmų neperžengiant ES ir valstybių narių fiskalinių sistemų ribų. Ateinančiais mėnesiais Komisija paskelbės viešųjų išlaidų kokybės ataskaitą, kurioje bus nagrinėjami šie klausimai.
- Padarėme nemenką pažangą stiprindami **finansinės apsaugos nuo krizės priemones**. 2012 m. liepos 1 d. (metais anksčiau, nei planuota) turėtų pradėti veikti Europos stabilumo mechanizmas – nuolatinis krizių valdymo finansavimo euro zonoje mechanizmas. Šiuo metu, turėdami Europos stabilumo mechanizmą, Europos finansinės padėties stabilizavimo priemonę ir kitas krizių finansavimo sistemas, esame pajėgūs skolinti 800 mlrd. eurų. Neseniai bendru sutarimu padidinti TVF ištekliai ir Europos finansinės apsaugos nuo krizės priemonės iš esmės prisideda prie pasaulinių finansinės apsaugos sistemų. Tačiau nepaprastai svarbu ir tai, kaip mes naudojame apsaugos nuo krizės priemones. Fiskalinę sutartį ratifikavusios valstybės narės galės naudotis įvairiomis naujomis Europos stabilumo mechanizmo priemonėmis, kurios leis ES veiksmingiau reaguoti į krizes. Šiuo atžvilgiu svarbiausia bus užtikrinti veiksmų lankstumą ir spartą.

- **Stipresnis ES bankų sektorius:** užkirstas kelias finansiniam žlugimui, nuodugniai peržiūrėta finansų sektoriaus priežiūros sistema. Tarpvalstybinius bankus dabar prižiūri prižiūrėtojų kolegijos, įsteigtos trys naujos ES priežiūros institucijos. Be to, įsteigta Europos sisteminės rizikos valdyba, kuriai pavesta makrolygio rizikos ribojimo priežiūra ES lygmeniu. Tačiau būtina baigti tam tikrų bankų rekapitalizavimą, laikantis strategijos, kurią šiuo metu koordinuoja Europos bankininkystės institucija. Nors kai kurie bankai jau gražina per krizę gautas valstybės paskolas, tai mokesčių mokėtojams kainavo labai daug. Siekdama užtikrinti, kad privatus sektorius deramai prisidėtų prie būsimos finansinės pagalbos, birželio mėn. Komisija pateiks teisės akto dėl bendros bankų ir investicinių įmonių gaivinimo ir pertvarkymo sistemos pasiūlymą. Jame bus numatyta priemonių, kurios sudarys sąlygas prireikus administruoti sisteminės svarbos įstaigų pertvarkymą.
- **Ekonominės ir pinigų sąjungos stiprinimas:** reikia žvelgti anapus artimiausio horizonto ir įsivaizduoti tolimesnę ES ekonominės ir pinigų sąjungos ateitį. Komisija palaikys ryžtingą, nuoseklų atsaką. ES ekonomikos perspektyvoms smarkiai atsiliepia dabartinis nepasitikėjimas euro zona. Tol, kol neišaiškės situacija tam tikrose probleminėse srityse, pavyzdžiui, dėl padėties Graikijoje, mums ir toliau trūks pasitikėjimo, reikalingo investuojant ir kuriant darbo vietas. Remiantis iki šiol įgyta patirtimi, reikės planuoti pagrindinius visiškos ekonominės ir pinigų sąjungos užtikrinimo etapus. Siekdami atgauti pasitikėjimą euro zona ir mūsų gebėjimu įveikti dabartinius sunkumus, turėsime parodyti tvirtą ryžtą žengti toliau ir politinį valstybių narių įsipareigojimą dėl euro. Tam bus reikalingas didelio masto procesas, kurio metu bus atsižvelgiama į teisinius klausimus. Šis procesas turi apimti politinį procesą, kad tolesnę integraciją lydėtų demokratinis teisėtumas ir atskaitomybė. Tarp pagrindinių numatytų blokų galėtų būti bankų sąjungos siekis, integruota finansų priežiūra ir bendra indėlių garantijų sistema. 2011 m. lapkričio mėn. žaliwoje knygoje³ Komisija jau paviešino, kaip, jos nuomone, euro zonoje būtų galima užtikrinti bendrą skolos vertybinių popierių leidimą. Reikės apgalvoti, kokia sparta ir seka turės vykti šie pokyčiai, ir sudaryti planą bei tvarkaraštį, tačiau, patvirtinus priemones anksti, bus pabrėžtas euro nepakeičiamumas ir tvirtumas.

2.2. Vidaus rinkos potencialo išnaudojimas

Apskritai vidaus prekių rinka veikia, tačiau to paties negalima pasakyti apie bendrąją paslaugų ar interneto rinką. Labiau išnaudoti vidaus rinkos galimybes yra vienas veiksmingiausių būdų paskatinti ekonomikos augimą visoje ES. Inovatyvios bendrovės būtų iškart paskatintos, jei būtų priimtas sprendimas pagaliau priimti **ES patentą**. Po tiek metų laikas apsispręsti.

Birželio mėn. Komisija pasiūlys priemonių gerinti **Paslaugų direktyvos** įgyvendinimą. Daugelis valstybių narių nutarė palikti kliūtis ir apribojimus, kurie trukdo joms ir kitoms valstybėms narėms pasinaudoti visais direktyvos teikiamais privalumais, susijusiais su konkurencingumu ir ekonomikos augimu. Iš Komisijos analizės matyti, kad jei būtų panaikinti visi apribojimai, iš dalies įgyvendinant direktyvą jau dabar gaunamą apytikslį 0,8 proc. BVP papildytų iki 1,8 proc. BVP. Taip pat matyti, kad kliūčių mažinimas ar šalinimas naudingas prekybos srautams, tiesioginėms užsienio investicijoms ir produktyvumo lygiui kiekvienoje valstybėje narėje. Tai taip pat padėtų atstatyti

³ COM(2011) 818.

pusiausvyrą tarp šalių, kurios turi einamosios sąskaitos perteklių, ir tų, kurios turi einamosios sąskaitos deficitą.

Dar šiais metais Komisija pateiks pasiūlymą dėl **II bendrosios rinkos akto**, kurio tikslas – baigti kurti bendrąją rinką svarbiausiose srityse, kaip antai skaitmeninėje ir tinklų pramonės šakose, kuriose ES rezultatai šiuo metu prasti. ES aprūpinimas fizine ir virtualia infrastruktūra, kurios jai reikia XXI a. uždaviniams įgyvendinti, gali paskatinti ekonomikos augimą ir darbo vietų kūrimą. Naujos technologijos ir tinklai gali sumažinti grūstį Europos oro erdvėje ir keliuose, padėti įdiegti pažangiuosius elektros energijos tinklus, kuriuose būtų galima vartoti atsinaujinančiąją energiją, pereiti prie elektra varomų automobilių ir pasiekti, kad visos įmonės galėtų už mažesnę kainą įsigyti produktyvumą skatinančių technologijų, naudodamosi nuotoliniais kompiuteriniais ištekliais. ES turi investuoti į didelio poveikio technologijas, kaip antai bio-, nano- ir mikrotechnologijas, kad išlaikytų būsimą pramonės konkurencingumą, kurdama prekes ir paslaugas, taip pat pertvarkydama pramoninius procesus ir taip modernizuodama pramonę.

Komisija nuolat pabrėžė, kaip svarbu šalinti tarpvalstybinio apmokestinimo kliūtis vidaus rinkoje. Pažanga ES lygmeniu gali atskiroms valstybėms narėms padėti ir sudaryti palankesnes sąlygas siekti savo ekonomikos augimo strategijos tikslų, taip pat padėti bendrą tvirtą pagrindą stiprinti pajamų rinkimą, kovoti su sukčiavimu ir užtikrinti sąžiningas, patikimas konkurencijos sąlygas. Šiuo atžvilgiu Taryba turi imtis priemonių, kad būtų vėl svarstomi sustabdyti Komisijos pasiūlymai dėl lėšų taupymo ir įgaliojimų bendradarbiauti su trečiosiomis šalimis. Dar šiais metais Komisija paskelbs komunikatą, kuriame išdėstys, kaip būtų galima spręsti mokesčių rojaus ir agresyvaus mokesčių planavimo klausimus. Komisijos nuomone, reikia kartu kovoti ir su grobuonišku mokesčių planavimu, ir su sukčiavimu. Tam reikia kruopštaus techninio darbo ir aiškaus politinio įsipareigojimo, tačiau tai galėtų būti labai naudinga, nes ne tik gautume didesnių pajamų, bet ir sudarytume sąžiningesnes, geresnes konkurencijos sąlygas.

Akivaizdus gero santykio tarp ES ir valstybių narių lygmens veiksmų pavyzdys – energijos apmokestinimas. Šioje srityje Komisijos pasiūlymas dėl energijos apmokestinimo būdų padėtų siekti tikslo pereiti prie mažo anglies dioksido kiekio technologijų bei efektyvaus energijos vartojimo ekonomikos ir kartu mažinti skirtumus, susidarancius dėl skirtingo vienodos paskirties panašių produktų apmokestinimo. Mokesčių neutralumo stiprinimas ir atlyginimas už ekologiškesnių energijos šaltinių naudojimą padėtų siekti ES tikslų dėl anglies dioksido mažinimo, energijos vartojimo efektyvumo ir atsinaujinančiosios energijos.

2.3. Žmogiškojo kapitalo potencialo išnaudojimas

Neseniai priimtame užimtumo srities dokumentų rinkinyje Komisija pasiūlė imtis konkrečių priemonių, kad visoje ES ekonomika atsigauntų sukuriant daug darbo vietų. Kad pasiūlytos priemonės būtų įgyvendintos, Komisija, valstybės narės, socialiniai partneriai ir suinteresuotieji viešo bei privataus sektoriaus subjektai turės bendradarbiauti išnaudodami pagrindinių sektorių, kaip antai IRT (informacinių ir ryšių technologijų), sveikatos priežiūros ir ekologiškos ekonomikos, potencialą, susijusį su darbo vietų kūrimu. Komisijos pasiūlytas griežtesnis nacionalinių užimtumo planų vykdymo stebėjimas atsižvelgiant į nustatytus kriterijus bei rezultatų suvestines suteiks dar didesnę akstiną vykdyti reformas siekiant sukurti darbo vietų. Kurti darbo vietas padės ir

glaudesnis konkrečiai šaliai skirtų rekomendacijų ryšys su struktūrinių fondų, ypač Europos socialinio fondo, lėšų naudojimu, kaip Komisija siūlo kito programavimo laikotarpiui (2014–2020 m.).

Kadangi visoje ES daugiau kaip 3 mln. darbo vietų yra laisvos, reikia labiau investuoti į įgūdžius, kad jų paklausa atitiktų pasiūlą. ES lygmens programos, kaip antai *Erasmus* ir *Leonardo*, atlieka svarbų vaidmenį padedant žmonėms studijuoti, mokytis ir įgyti darbo patirties kitose valstybėse narėse. Naujos ES lygmens priemonės, pavyzdžiui, įgūdžių panorama ir įgūdžių pasas, padės sustiprinti vienoje valstybėje narėje įgytų įgūdžių pripažinimą visose kitose valstybėse narėse. Komisija siekia pagerinti darbo jėgos judumą ir padėti suderinti turimą darbo jėgą, įgūdžius ir laisvas darbo vietas. Galima nuveikti dar daugiau šalinant teises ir praktines laisvo darbuotojų judėjimo kliūtis, visų pirma susijusias su teisių į pensiją perkeliamumu bei socialinio draudimo nuostatų koordinavimu, ir gerinant darbo vietų atitiktį darbo ieškančių asmenų poreikiams, paverčiant EURES tikra Europos įdarbinimo ir samdymo priemone.

2.4. Ekonomikos augimo išorės šaltinių išnaudojimas

Iš Komisijos atliktos šalių analizės matyti, kad nors apskritai ES išorės prekyba yra subalansuota, nerimą kelia užsitęsęs kai kurių valstybių narių turimos eksporto rinkos dalies mažėjimas. Tačiau taip pat matyti, kad gerų rezultatų pasiekusios valstybės narės eksporto augimą panaudojo ekonomikai skatinti. Be to, du trečdaliai ES importo reeksportuojama didesne kaina, o tai rodo, kad ES būtų itin naudinga aktyviau bendradarbiauti prekybos ir investicijų srityje su pagrindiniais partneriais. Būsimą pasaulio ekonomikos augimą iš esmės lems besiformuojančios rinkos ekonomikos šalys, turinčios didelį augimo potencialą. ES turi išnaudoti šio augimo galimybes, sudarydama dvišalius ir regioninius prekybos bei investicijų susitarimus su pagrindiniais partneriais. Jau dabar matyti, kad neseniai įsigaliojęs laisvosios prekybos susitarimas su Korėja yra naudingas, nes 2011 m. ES eksportas padidėjo 20 %. ES aktyviai dalyvauja derybose dėl kelių laisvosios prekybos susitarimų, taip pat numatyti kiti susitarimai. Kad būtų galima pasinaudoti milžiniškais šių susitarimų teikiamais privalumais, turime paspartinti jų derybas ir ratifikavimą.

2.5. ES finansavimo potencialo, susijusio su Europai reikalingu ekonomikos augimu, išnaudojimas

Net ir griežto finansų konsolidavimo laikais būtina planuoti viešąsias išlaidas ir investicijas. Komisija skatina valstybes nares konsoliduoti finansus nepakenkiant ekonomikos augimui ir ragina jas užtikrinti, kad būtų skiriamos lėšos moksliniams tyrimams, švietimui, tausiam gamtos išteklių valdymui, energijai ir socialinėms paslaugoms. Nors ES biudžetas nedidelis ir sudaro vos 1 % ES BVP, jis duoda itin daug papildomos naudos ir gali pagreitinti ekonomikos augimą visoje Europoje.

- **2014–2020 m. daugiametė finansinė programa:** Komisija pateikė pasiūlymų dėl ES biudžeto ekonomikos augimui ir investicijoms kitu finansiniu laikotarpiu. Komisijos pasiūlymuose konkrečiai šaliai teikiamos rekomendacijos dėl struktūrinės reformos susiejamos su valstybei narei iš ES biudžeto teikiama parama reikiamiems pakeitimams ir investicijoms atlikti. Pasiūlymuose pateikta inovatyvių idėjų dėl mokslinių tyrimų ir inovacijų finansavimo, dėl Europos sujungimo transporto, energijos ir plačiajuosčio ryšio jungtimis, taip pat dėl žemės ūkio modernizavimo ir

didesnės kaimo plėtros. Per 600 mlrd. eurų iš Komisijos pasiūlyto biudžeto būtų skirta moksliniams tyrimams, transeuropiniams tinklams, investicijoms į žmogiškąjį kapitalą, sanglaudos politikai ir kaimo plėtrai finansuoti. Ši suma, nacionalinio bendro finansavimo svėris ir inovatyvių finansavimo priemonių naudojimas – visa tai sudaro **didelį pažangaus, tvaraus ir integracinio augimo biudžetą**.

Komisija pasiūlė naudoti **projektų obligacijas** tam tikriems infrastruktūros projektams finansuoti ir labiau finansuoti subsidijas iš ES biudžeto. Projektų obligacijų paskirtis – sudaryti sąlygas naudoti skolintojo kapitalo rinkas kaip papildomą infrastruktūros projektų finansavimo šaltinį ir skatinti **investuoti** į svarbiausią strateginę ES transporto, energijos ir plačiajuosčio ryšio infrastruktūrą. Taip siekiama institucinius investuotojus pritraukti į kapitalo rinką ir sudominti juos pelningų projektų finansavimu stabiliais bei numatomais pinigų srautais, padidinant **privatų bendrovių išleistų projektų obligacijų** kredito kokybę. Siekdama išbandyti šį metodą, Komisija pasiūlė 2012–2013 m. išleisti bandomąsias projektų obligacijas. Teisės aktų leidėjai imasi skubių priemonių, kad EIB dar šiais metais galėtų pradėti vykdyti bandomuosius projektus.

- **2013 m. ES biudžetas:** Komisija pasiūlė 7 proc. padidinti mokėjimų asignavimus, kurių reikia, kad ji galėtų patenkinti numatomus valstybių narių mokėjimo prašymus. Padidinimas nesiekia dabartinėje ES finansinėje programoje sutartos mokėjimų asignavimų ribos. Visais mokėjimais bus remiamos pelningos investicijos, parama užimtumui bei mokymui ir mokslinių tyrimų finansavimas valstybėse narėse. Kai kuriose valstybėse narėse ES lėšomis bendrai finansuojama daugiau kaip 50 proc. visų viešųjų investicijų, todėl ES gebėjimas vykdyti įsipareigojimus yra svarbus būdas skatinti jų ekonomikos augimą.
- **Struktūrinių fondų lėšų skyrimas ekonomikos augimui ir konvergencijai 2012–2013 m.:** pagal ES sanglaudos politiką vidutiniškai 65 mlrd. eurų per metus skiriama investicijoms, kuriomis remiamas ekonomikos augimas ir darbo vietų kūrimas, finansuoti. Siekiant geriau tenkinti dėl krizės kylančius poreikius, atliktas 17 mlrd. eurų perskirstymas, kuris aiškiai rodo, kad pereinama prie mokslinių tyrimų ir inovacijų, paramos MVĮ, pažeidžiamiems asmenims skirtų darbo rinkos priemonių ir investicijų į infrastruktūrą bei energijos vartojimo efektyvumą finansavimo. Tokios pastangos bus dedamos ir toliau. Visai neseniai Komisijos bandomosios grupės pastangomis daugiau kaip 7 mlrd. eurų perskirta siekiant padidinti paramą kovai su jaunimo nedarbu ir MVĮ galimybėms gauti finansavimą.
- **Europos investicijų banko (EIB) įmokėtojo kapitalo padidinimas:** kad atitiktų patikimą bankininkystės praktiką, EIB turi padidinti įmokėtąjį kapitalą, jei nori išlaikyti dabartinį (aukštą) metinės skolinimo veiklos lygį – apie 65 mlrd. eurų per metus. Komisijos siūlymu, valstybės narės akcininkės, atsižvelgdamos į naująją ES ekonomikos augimo iniciatyvą, turėtų padidinti įmokėtąjį kapitalą 10 mlrd. eurų. Tokiu būdu bendras skolinimo pajėgumas gerokai padidėtų – iki 180 mlrd. eurų. Papildomo skolinimo, kuriam sąlygas sudarytų kapitalo padidinimas, išlaidas reikėtų padalyti tarp visų ES šalių, įskaitant pačias silpniausias. Jo paskirtis turėtų būti padėti MVĮ sektoriui, taip pat tokiose srityse kaip energijos vartojimo efektyvumas ir būsto atnaujinimas. Tai gali padėti sukurti darbo vietų stipriai nuo krizės nukentėjusiame statybų sektoriuje ir pasiekti ES klimato bei energijos tikslus. Jei bus sutarta dėl kapitalo padidinimo, Komisija padės valstybėms narėms dalį struktūrinių fondų

asignavimų panaudoti EIB paskolų rizikos daliai padengti ir suteikti MVĮ paskolų garantijas. Toks finansinių priemonių derinys galėtų pagyvinti ekonominę veiklą visuose sektoriuose bei regionuose ir padėti sudaryti MVĮ palankesnes sąlygas nei dabar gauti kreditą.

- **Finansinių sandorių mokestis:** Komisija pasiūlė įvesti finansinių sandorių mokestį. Remiantis jos pasiūlymu⁴, tokio mokesčio pajamas (maždaug 57 mlrd. eurų) būtų galima panaudoti ekonomikos augimą skatinančioms investicijoms ir (arba) bankų rekapitalizavimui finansuoti. Komisija pasiūlė dalį į ES biudžetą įplaukiančių pajamų panaudoti valstybių narių įmokoms į ES biudžetą mažinti.

3. VALSTYBIŲ NARIŲ VAIDMUO, SUSIJĘS SU NAUJĄJA EKONOMIKOS AUGIMO INICIATYVA

3.1. 2012 m. Europos semestro potencialo išnaudojimas

Kad greičiau pasiektume strategijos „Europa 2020“ tikslus, Komisija perdavė Tarybai tiksliai kiekvienai valstybei narei skirtas rekomendacijas pagal 2012 m. Europos semestrą ir sustiprintą Stabilumo ir augimo paką. Rekomendacijos parengtos nuodugniai išnagrinėjus, kokia padėtis susidarė kiekvienoje valstybėje narėje, ar jos laikosi 2011 m. Europos semestro⁵ rekomendacijų ir kaip atsižvelgia į 2012 m. metinėje augimo apžvalgoje⁶ pateiktus patarimus. Kiekviena valstybė narė yra savita, todėl Komisijos rekomendacijose atsižvelgiama į jų privalumus, trūkumus ir gebėjimą įveikti sunkumus. Tačiau visų valstybių narių ekonomikos neatsiejamos viena nuo kitos: jas sieja ne tik politiniai sprendimai, istorija ir geografija, bet ir naujų technologijų, kuriomis rinkos integruojamos kaip niekad sparčiai, dinamika. Bendrą ES kryptį lemia padėtis visose valstybėse narėse. Valstybių narių veikimas (arba neveikimas) neišvengiamai daro teigiamą ar neigiamą įtaką visai ES, todėl būtina turėti ES masto ekonomikos valdymo sistemą, taikomą vadovaujantis Europos semestro iniciatyva (žr. 1 priedą).

Pirmąkart Komisija atliko ir nuodugnias apžvalgas pagal makroekonominio disbalanso procedūrą⁷. Šios procedūros paskirtis – sudaryti palankias sąlygas bendram makroekonominiam stabilumui bei augimui ir skatinti didesnę konkurencingumą. Pagal šią procedūrą vasario mėn. buvo paskelbta pirmoji išpėjimo mechanizmo ataskaita. Atsižvelgiant į ataskaitos išvadas, atliktos nuodugnios pirmosios 12 šalių⁸ (Belgijos, Bulgarijos, Danijos, Ispanijos, Prancūzijos, Italijos, Kipro, Vengrijos, Slovėnijos, Suomijos, Švedijos ir Jungtinės Karalystės) grupės apžvalgos. Nustatyta, kad susidaręs disbalansas nėra paviršinis, tačiau reikia į tai atkreipti dėmesį ir toliau siekti atstatyti pusiausvyrą tarp šalių, kurios turi einamosios sąskaitos perteklių, ir tų, kurios turi einamosios sąskaitos deficitą. Į konkrečiai šaliai skirtas rekomendacijas įtraukiamos prevencinės rekomendacijos dėl paramos konkurencingumui ir darbo rinkos koregavimui politikos, privačiojo ir viešojo sektorių finansinio išsiskolinimo mažinimo, taip pat dėl stabilios turto rinkų plėtotės.

⁴ COM(2011) 594 ir COM(2011) 510.

⁵ COM(2011) 400.

⁶ COM(2011) 815.

⁷ Reglamentas (ES) Nr. 1176/2011 dėl makroekonominių disbalansų prevencijos ir naikinimo.

⁸ Į apžvalgą neįtrauktos programoje dalyvaujančios šalys (Graikija, Airija, Portugalija ir Rumunija).

3.2. Komisijos vertinimas ir rekomendacijos

Komisija daro išvadą, kad apskritai valstybės narės imasi reikiamų priemonių viešųjų finansų disbalansui ištaisyti ir fiskaliniam tvarumui užtikrinti, tačiau ne visada ekonomikos augimui palankiausia kryptimi. Nedarbas, ypač jaunimo, yra rimta problema, kuriai išspręsti reikia laiko, tačiau jau dabar reikia imtis priemonių, kad padidėtų užimtumas ir produktyvumas, įgūdžiai labiau atitiktų darbą, vyktų daugiau mokymų, o žmonės galėtų grįžti į darbą gerai veikiančioje darbo rinkoje. Apskritai reikia šalinti neigiamus socialinius krizės padarinius, pavyzdžiui, mažinti skurdą.

Kelios valstybės narės, visų pirma tos, kurios dalyvauja struktūrinio koregavimo programoje ir kurių raidą atidžiai stebi rinkos, ėmėsi didelių struktūrinių reformų, taip pat darbo rinkose. Tokios pastangos būtinos siekiant padėti ekonomikai atsigauti, užtikrinti jos tvarumą ir prisidėti prie bendro makroekonominio disbalanso mažinimo Europoje. Tačiau visoje ES reikia nuveikti daug daugiau, kad būtų išnaudotas mūsų ekonomikos augimo potencialas, atvertos įmonėms galimybės plėtotis, išnaudotas naujų darbo šaltinių, kaip antai ekologiškos ekonomikos, paslaugų, energetikos sektorių, turizmo ir skaitmeninės ekonomikos, potencialas ir pakiltų įgūdžių bei inovacijų lygiai. Reikia nedelsiant imtis veiksmų padėti ekonomikai atsigauti, pakelti gyvenimo lygį ir spręsti visuomenės senėjimo keliamas problemas.

Komisijai susirūpinimą kelia tai, kad valstybių narių prisiimtų įsipareigojimų nepakanka, kad ES galėtų pasiekti pagrindinius 2020 m. tikslus svarbiausiose srityse, kaip antai užimtumo lygio, mokslinių tyrimų ir technologinės plėtros, švietimo ir kovos su skurdu. Tačiau nuo to, ar pasieksime šiuos tikslus, priklauso Europos ateitis.

Kaip valstybės narės gali išnaudoti savo ekonomikos augimo potencialą?

2012 m. metinėje augimo apžvalgoje Komisija nurodė, kad 2012 m. ES ir valstybės narės turėtų dėti daugiausia pastangų penkiose prioritetinėse srityse:

- vykdyti diferencijuotą augimą skatinantį fiskalinį konsolidavimą;
- atkurti įprastą skolinimą ekonomikai;
- skatinti augimą ir konkurencingumą šiandienai ir ateičiai;
- spręsti nedarbo problemą ir šalinti krizės sukeltas socialines pasekmes;
- modernizuoti viešąją administraciją.

Šioje dalyje apibendrinamos pagrindinės Komisijos atliktos šalių analizės, pagrįstos valstybių narių stabilumo ar konvergencijomis programomis, nacionalinėmis reformų programomis ir įsipareigojimais (jei tokie prisiimti) dėl pakto „Euro plus“, išvados. Kiekvieno skirsnio pradžioje pateiktoje lentelėje apibendrinamos pagrindinės konkrečiai šaliai teikiamos rekomendacijos ir nurodoma, kaip jų laikymasis gali prisidėti prie šalies ekonomikos augimo perspektyvų.

Vykdyti diferencijuotą augimą skatinantį fiskalinį konsolidavimą

Šalims skirtomis rekomendacijomis dėl augimą skatinančio fiskalinio konsolidavimo siekiama užtikrinti, kad ilginiui visos valstybės narės vykdytų patikimą fiskalinę politiką. Ši politika atitinka diferencijuotas fiskalines strategijas, kuriomis atsižvelgiama į konkrečią valstybių narių padėtį, visų pirma gresiančią fiskalinę ir mikrofinansinę riziką. Mažinant valdžios sektoriaus deficitą ir skolą, valstybėms narėms patariama išlaikyti viešąsias investicijas į mokslinius tyrimus ir inovacijas, švietimą bei energetiką ir didinti socialinės apsaugos sistemų, įskaitant pensijų sistemas, tvarumą ir veiksmingumą. Pateikta keletas apmokestinimo rekomendacijų, kuriomis siekiama perkelti našta darbo jėgos mokesčius keičiant aplinkos ir vartojimo mokesčiais, didinti veiksmingumą panaikinant daugybę lengvatų (taip pat ir sumažintus tarifus) ir kovoti su mokesčių slėpimu ir šešėline ekonomika. Valstybėms narėms taip pat rekomenduojama užtikrinti biudžetinę drausmę regioniniu ir vietiniu lygmenimis.

Pagal Stabilumo ir augimo paktą 23 valstybėms narėms dabar taikoma perviršinio deficito procedūra. Šio rinkinio šalims skirtose rekomendacijose joms nurodoma būtinybė laikytis anksčiau paskelbtų Tarybos taisyklių rekomendacijų. Gegužės 30 d. atskiru sprendimu Komisija nutarė siūlyti nutraukti Vokietijos ir Bulgarijos perviršinio deficito procedūrą. Be to, atsižvelgdama į Vengrijos veiksmų įvertinimą ir ES reglamento dėl Sanglaudos fondo nuostatas, Komisija priėmė pasiūlymą dėl Tarybos sprendimo nutraukti 2012 m. kovo mėn. patvirtintą laikiną įsipareigojimų dėl Sanglaudos fondo sustabdymą. Šalims skirtomis rekomendacijomis valstybių narių, kurioms netaikoma perviršinio deficito procedūra, valdžios institucijos raginamos įgyvendinti augimą skatinančius fiskalinius planus, kuriais būtų siekiama pasiekti ir išlaikyti biudžeto būklę, kuria būtų užtikrintas viešųjų finansų, įskaitant visuomenės senėjimo išlaidas, ilgalaikis tvarumas.

Iš Komisijos analizės matyti, kad valstybės narės apskritai laiku vykdo fiskalinį konsolidavimą ir mažina valdžios sektoriaus deficitą. Šis deficitas turėtų sumažėti nuo 4,5 % 2011 m. iki 3,5 % 2012 m. Tačiau valdžios sektoriaus skolos ir BVP santykis toliau didėja ir 2012 m. sieks 86 % BVP – viena iš santykio didėjimo priežasčių yra lėtesnis ekonomikos augimas. Komisija mano, kad būtina laikytis sutartų **perviršinio deficito ištaisymo** terminų ir sparčiai pereiti prie Tarybos nustatytų vidutinės trukmės laikotarpio fiskalinių tikslų įgyvendinimo. Toks fiskalinis koregavimas turėtų būti vykdomas taip, kad būtų skatinamas tvaresnis ekonomikos augimas, kaip aprašyta toliau. Tai atitinka Stabilumo ir augimo pakto nuostatas, pagal kurias numatoma sudaryti sąlygas automatinėms stabilizavimo priemonėms veikti sutarta struktūrinio fiskalinio koregavimo kryptimi, ištaisant perviršinį deficitą ir užtikrinant vidutinės trukmės laikotarpio tikslų pasiekimą. Kartu akcentuojama, kad valstybės narės, kurių raidą atidžiausiai stebi rinkos, privalo siekti plataus užmojo konsolidavimo, net jei jų makroekonominės aplinkos rezultatai prastesni, nei tikėtasi. Šalims, kurių perviršinio deficito procedūra baigiama, taip pat rekomenduojama naudotis turimomis fiskalinėmis galimybėmis ir daryti skatinančias augimą investicijas. Vadovaujantis ES teisės aktais, stiprinamos nacionalinės fiskalinės sistemos. Tačiau būtina dėti konkrečias pastangas, siekiant užtikrinti, kad fiskalinę drausmę centrinės valdžios lygmeniu atitiktų tiek pat veiksmingi veiksmai, kuriais viešieji finansai būtų kontroliuojami ir **regioniniu bei vietiniu lygmenimis**. Kelioms federacinėms arba į regionus suskirstytoms šalims to siekti bus ypač sudėtinga.

Bus svarbu gerinti viešųjų finansų kokybę, teikiant pirmenybę išlaidoms, patiriamoms vykdant strategijos „Europa 2020“ tikslus, ir užtikrinant kuo didesnę tokių išlaidų efektyvumą. ES valstybės pagalbos kontrolė padeda skatinti kokybiškas išlaidas ir mažinti jų iškraipymą. Neseniai Komisija paskelbė **plataus užmojo valstybės pagalbos modernizavimo pasiūlymą**, pagal kurį valstybėms narėms reikės užtikrinti geresnį taisyklių laikymąsi ir geresnį valstybės pagalbos intervencijų vidaus koordinavimą nacionaliniu lygmeniu.

Pensijų sistemos pritaikomos prie senėjančios visuomenės poreikių: keliose šalyse įgyvendinamos esminės reformos, kurioms būdingas bendras bruožas – profesinio gyvenimo ilginimas. Šios reformos būtinos, siekiant neviršyti finansinių išlaidų ir užtikrinti adekvačių socialinės apsaugos sistemų ilgalaikį finansų tvarumą. Taip pat atsižvelgiant į tai, kad vidutinė tikėtina gyvenimo trukmė yra ilgesnė, būtina į darbo rinką pritraukti ir joje išlaikyti pensinio amžiaus darbuotojus, o kad būtų išvengta skurdo senatvėje, reikėtų įvertinti pensijų adekvatumą. Menka pažanga padaryta sveikatos priežiūros sistemų srityje, kurioje galimybes gauti sveikatos priežiūros ir ilgalaikės slaugos paslaugas reikia derinti su augančiu spaudimu skirti lėšų, atsirandančiu dėl demografinės raidos.

Siekdamos sustiprinti fiskalinį konsolidavimą kelios valstybės narės **kelia mokesčius**. Komisija paragino mokesčius orientuoti ne į darbo jėgą, o į aplinkai kenksmingą praktiką, vartotojus ir nekilnojamąjį turtą, kartu užsitikrinant, kad skurdžiausioms visuomenės grupėms nebūtų užkrauta neproporcingai didelė našta. Nors keletas valstybių narių smarkiai padidino vartojimo mokesčius ir pasiekė, kad užuot mažėję aplinkosaugos mokesčiai imtų didėti, nėra jokių įrodymų, kad darbo jėgos mokesčiai apskritai mažėja. Imamasi kai kurių veiksmų mokesčių lengvatoms ir dotacijoms, taip pat sumažintiems tarifams (pvz., PVM) panaikinti ir šiuos veiksmus reikėtų tęsti. Taip pat imamasi veiksmų mokestinių prievolių vykdymui gerinti, tačiau kovojant su **šešėline ekonomika** būtina veikti daug ryžtingiau.

Atkurti įprastą skolinimą ekonomikai

Siekiant padėti atkurti įprasto skolinimo ekonomikai sąlygas, šalims skirtose rekomendacijose daugiausia dėmesio skiriama bankų sektoriaus restruktūrizavimo užbaigimui pernelyg nemažinant finansinio įsiskolinimo.

Dedamos pastangos vykdyti **finansų sektoriaus restruktūrizavimą** ir stiprinti šio sektoriaus priežiūros sistemą pagal ES teisės aktus ir rekomendacijas. Bankų, kurie labiausiai nukentėjo per krizę ir vis dar nėra visiškai atsigavę, padėtis toliau kelia nerimą. Dėl to tam tikrų šalių rekomendacijose raginama didinti restruktūrizavimą ir imtis daugiau atsargumo priemonių.

Daugelyje šalių vis dar sudėtinga atkurti **normalų realiosios ekonomikos kreditavimą**, ypač sunku kreditavimą gauti MVĮ. Nors tą iš dalies galima paaiškinti silpnais įmonių balansais ir pesimistinėmis perspektyvomis, didelę įtaką tam daro ir tinkamų pagalbos MVĮ kanalų trūkumas. Reikėtų skatinti steigti naujus įmonėms skirtus kapitalo fondus, įskaitant galimybę naudotis tarpusavio skolinimu, privačiu akciniu kapitalu ir rizikos kapitalu. Kai kurioms valstybėms narėms gali labai padėti ES struktūrinių fondų lėšos, kuriomis pagal konkrečias priemones būtų finansuojamos paskolos ir garantijos.

Daugeliui MVĮ sumokėti vėluoja valdžios institucijos. Ši problema sprendžiama, taikant naująją Pavėluotų mokėjimų direktyvą, įsigaliosiančią 2013 m. kovo mėn. Valdžios institucijoms gali prireikti dėti papildomų pastangų, siekiant sumokėti sumas, susikaupusias iki direktyvos įsigaliojimo.

Skatinti augimą ir konkurencingumą šiandienai ir ateičiai

Siekiant skatinti augimą ir konkurencingumą, šalims skirtose rekomendacijose daug dėmesio skiriama verslo aplinkos gerinimui, įskaitant administracinės naštos mažinimą, ir tinklų (pvz., energetikos, geležinkelių ir telekomunikacijų) sektoriaus atvėrimui konkurencijai, kad įmonėms ir gyventojams būtų teikiamos geresnės paslaugos mažesnėmis kainomis. Kai kuriais atvejais rekomenduojama didesnė reguliavimo institucijų nepriklausomybė. Rekomendacijose patariama įgyvendinti Paslaugų direktyvą, šalinant nepagrįstus arba neproporcingai didelius paslaugų teikimo apribojimus, ir kovoti su diskriminacija dėl tautybės ar gyvenamosios vietos. Jose taip pat aptariami tebetaikomi mažmeninės prekybos sektoriaus apribojimai. Kitomis rekomendacijomis raginama stiprinti mokslinius tyrimus ir inovacijas, didinti išteklių naudojimo veiksmingumą ir labiau derinti švietimą su darbo rinkos reikalavimais.

Daugelyje valstybių narių gyventojai turi nepakankamai galimybių gauti **paslaugas**. Padėtį būtų galima pagerinti intensyviau įgyvendinant Paslaugų direktyvą ir imantis veiksmų konkurencijai ir konkurencingumui mažmeninės prekybos sektoriuje gerinti, kliūtims įmonių patekimui ir išėjimui iš rinkos šalinti ir nepagrįstiems verslo, laisvųjų profesijų, teisininkų profesijų, apskaitos ir techninių konsultacijų, sveikatos ir socialinio sektorių apribojimams pašalinti. Naujas galimybes, procesus ir inovacijas taip pat skatintų **viešųjų pirkimų rinkos** atvėrimas, aktyviai rengiant tarpvalstybinius konkursus.

Smarkiai gerinti reikėtų pagrindinių, t. y. transporto, energetikos ir plačiajuosčio ryšio, **tinklų sektorių** veiklos rezultatus. Kai kuriose šalyse būtinos investicijos į infrastruktūrą, kad būtų pagerintos susisiekimo jungtys, padidinta pasiūla ir sudarytos sąlygos kainų konkurencijai. Atsižvelgiant į ribotas fiskalines galimybes, reikėtų naudoti naujoviškų formų finansavimą, sutelkiant privačiuosius ir viešuosius šaltinius, pavyzdžiui, ES projektų obligacijas. Daugelyje rinkų konkurencija dar vis menka, o ES masto reguliavimo sistema dar ne visiškai veikia: pusė valstybių narių dar nėra į savo teisės aktus perkėlusios energijos vidaus rinkos direktyvų arba yra jas perkėlusios netinkamai. Keliose valstybėse narėse būtina skatinti didesnę energijos tiekėjų konkurenciją, panaikinti kainų reguliavimą ir didinti reguliavimo institucijų nepriklausomybę. Transporto srityje būtinos papildomos pastangos mažinti reguliavimo našta ir kliūtis patekti į didelių arba tranzitinių valstybių narių geležinkelių sistemą. Plačiajuosčio ryšio skverbties rodiklis išlieka nedidelis, tad dar yra daugybė galimybių tobulinti paslaugas ir užtikrinti e. prekybos naudojimą.

Atsižvelgiant į didėjantį išteklių stygių ir kainų svyravimą, taip pat į vykstančią klimato kaitą ir siekiant toliau plėtoti Europos konkurencingumą, būtina gerinti išteklių naudojimo efektyvumą ir pereiti prie mažo anglies dioksido kiekio technologijų ekonomikos. Veiksmingesnis išteklių naudojimas ir geresnis gamtos išteklių valdymas atvers didžiules ekonomikos galimybes būsimam augimui ir darbo vietų kūrimui, o tai lems didesnę našumą, žemesnes sąnaudas ir daugiau inovacijų.

Siekiant išlaikyti Europos konkurencingumą, būtinas aukštas **mokslinių tyrimų ir technologinės plėtros bei inovacijų** lygis. Nors šiandien kelios valstybės narės ir yra pasaulio lyderės daugelyje sričių, apskritai Europa pamažu praranda pirmaujančias pozicijas. Daugelyje valstybių narių užuot tikslingiau skirstomos arba didinamos moksliniams tyrimams skirtos viešosios išlaidos dėl fiskalinio konsolidavimo yra mažinamos. Neabejotinai būtinos papildomos privačios investicijos į mokslinius tyrimus ir technologinę plėtrą ir šias investicijas prirėkus reikėtų skatinti viešosiomis paskatomis. Mokslinių tyrimų rezultatai turėtų būti prieinamesni rinkai, taikant ikiprekybinio pirkimo būdą. Apibendrinant akivaizdu, kad siekiant išnaudoti visą turimų ES priemonių potencialą švietimo ir mokymosi visą gyvenimą įstaigos, mokslinių tyrimų institucijos ir įmonės turėtų daugiau bendradarbiauti.

Spremti nedarbo problemą ir šalinti krizės sukeltas socialines pasekmes

Daugelyje rekomendacijų siūloma sudaryti sąlygas užimtumui didinti, žmonių dalyvavimui darbo rinkoje skatinti ir išlaikyti. Ypač akcentuojama kova su jaunimo nedarbu, mokyklos nebaigimo rodiklių mažinimas ir mokymo, įskaitant profesinį rengimą ir gamybinę praktiką, tobulinimas. Keliose rekomendacijose raginama mažinti skurdą ir padėti pažeidžiamoms grupėms. Be to, rekomenduojama didinti ir individualiai pritaikyti paramą ieškantiesiems darbo bei skatinti moteris dirbti visą darbo dieną. Valstybėms narėms taip pat rekomenduojama užtikrinti, kad darbo užmokesčio nustatymo mechanizmais būtų tinkamai atsižvelgiama į našumą ir skatinamas darbo vietų kūrimas.

Dėl krizės smarkiai išaugo **nedarbas**, o daugelio žmonių profesinės perspektyvos labai supastėjo, todėl jiems kyla rizika iškristi iš darbo rinkos. Dėl nesutampančio ekonomikos atsigavimo ir darbo rinkos padėties gerėjimo nedarbas greičiausiai ir toliau tam tikrą laikotarpį išliks didelis. Aktyvios darbo rinkos politika, kaip antai viešojo įdarbinimo tarnybų vykdomas bedarbių mokymas ir orientavimas, vykdoma vis energingiau, tačiau dažnai nėra tikslinga ir veiksminga.

Krizės sukeltos socialinės pasekmės juntamos vis stipriau. **Skurdas** ir skurdo rizika auga, o dėl spaudimo mažinti viešąsias išlaidas priimami keblūs kompromisai dėl socialinių paslaugų ir išmokų teikimo.

Smarkiai išaugo **jaunimo nedarbas** – tikėtina, kad darbo neturės dukart daugiau jaunuolių nei suaugusiųjų. Visoje ES jaunimo nedarbas siekia 22 %, o kai kuriose valstybėse narėse – net 50 %. Daug vilčių teikia jaunimo garantijos, kurios galėtų būti teikiamos platesniu mastu visoje ES, taip pat ir iš Europos socialinio fondo.

Pažanga, padaryta plečiant prieinamos vaikų ir išlaikytinių priežiūros tarnybų tinklą, mažinant darbo užmokesčio skirtumą ir tobulinant papildomas šeimos pajamas uždirbančių asmenų apmokestinimą, nebuvo pakankama ir **moterų dalyvavimo darbo rinkoje** smarkiai nepadidino. Dar vis skiriama nepakankamai dėmesio aktyvioms visuomenės senėjimo strategijoms, įskaitant darbo susitarimų modernizavimą ir platesnes mokymosi visą gyvenimą galimybes, būtinas siekiant didinti dalyvavimą, ypač vyresnio amžiaus darbuotojų, darbo rinkoje.

Kai kurios valstybės narės ėmėsi plataus užmojo **darbo užmokesčio nustatymo ir indeksavimo sistemų** reformų, siekdamos užtikrinti, kad darbo užmokesčio pokyčiai

labiau atspindėtų našumo pokyčius. Menka pažanga padaryta kitose šalyse, kuriose, kaip nustatyta, tam tikrų darbo užmokesčio indeksavimo sistemų veikimas gali kelti pavojų konkurencingumui. Šioms šalims, konsultuojantis su socialiniais partneriais, teks rasti būdų šiam trūkumui pašalinti ateityje. Šalyse, kurios turi einamosios sąskaitos perteklių, pastebimas ir turėtų būti tęsiamas tam tikras vidaus paklausai palankus balanso perskirstymas, įskaitant darbo užmokesčio didinimą. Turėtų būti nustatyta pusiausvyra tarp siekio užtikrinti darbo užmokestį, kuris būtų ne per aukštas, kad nebūtų stabdomas jaunimo ir ypač žemos kvalifikacijos darbuotojų įdarbinimas, tačiau ir ne per žemas, kad dirbantieji neskurstų.

Nors vienos valstybės narės pradėjo plataus užmojo **darbo teisės aktų** reformas, kad įteisintų lankstesnių formų sutartis ir darbo susitarimus, kitose valstybėse narėse reformos vykdomos vangiai, nors padėtis rimta, darbo rinkai gresia segmentacija, o didelė dalis gyventojų vis dar nėra užtikrinti dėl savo darbo vietos arba nedirba. Keliose šalyse įsibėgėjus krizei išsaugoti užimtumą, ypač apdirbamosios praktikos sektoriuje, veiksmingai padėjo trumpalaikiai darbo susitarimai ir kitokia vidaus lankstumo praktika. Siekdama padėti kurti darbo vietas, Komisija pateikė pasiūlymų skatinti valstybes nares stiprinti užimtumo politiką⁹, kad būtų išnaudotas darbo vietų kūrimo potencialas ekologiškos ekonomikos, sveikatos priežiūros ir IRT sektoriuose, kuriuose, Komisijos skaičiavimais, galėtų būti sukurta daugiau nei 20 mln. darbo vietų. Be to, EURES laisvų darbo vietų sistema galėtų padėti gerinti judumą tarp valstybių narių, kad laisvas darbo vietas užimtų darbuotojai su atitinkamais įgūdžiais.

Siekiant spręsti **mokyklos nebaigimo** problemą, būtina spartinti jau dedamas pastangas, įskaitant prevencines priemones, švietimo ir profesinio rengimo sistemų reformas, taip pat tas, kuriomis skatinama gamybos praktika. Tai būtina siekiant didinti ne tik naujų kartų galimybes įsidarbinti, bet ir apskritai ekonomikos konkurencingumą, nes ES atsilieka nuo pagrindinių savo prekybos partnerių. Be to, dėl pakitusios demografinės padėties atsiranda naujas įgūdžių neatitikimo ir darbuotojų trūkumo pavojus ir auga spaudimas dirbti ilgiau ir našiau. Kelios šalys turi imtis konkrečių veiksmų, kad sumažintų mokyklos nebaigiančių mokinių skaičių, padidintų jaunuolių galimybes darbo rinkoje ir sumažintų jaunimo nedarbą. Apskritai švietimo veiklos rezultatus, visų pirma profesinio rengimo ir universitetų srityse, reikėtų gerinti visoje Sąjungoje. Daugelyje valstybių narių dar neišnaudota galimybė kurti gamybos praktikos schemas. Apskritai teks daug daugiau nuveikti siekiant suderinti švietimą ir mokymą su būsimais darbo rinkos poreikiais, kad perėjimas iš mokyklos į darbo rinką būtų sklandesnis.

Modernizuoti viešąją administraciją

Šalims skirtose rekomendacijose dėl viešosios administracijos patariama plėtoti paslaugas verslui, spręsti teisinės sistemos vilkinimo problemą ir pasitelkti e. valdžios paslaugas, kad bendravimas su gyventojais ir įmonėmis būtų paprastesnis. Keliose rekomendacijose taip pat nurodoma stiprinti administracinius gebėjimus įsisavinti ES lėšas.

Šiuo metu visoje ES **viešosios administracijos** patiria spaudimą: mažinami jų biudžetai ir darbuotojų skaičius, taip pat tenka prisitaikyti prie vis reiklesnių visuomenės ir verslo lūkesčių. Didėjant politinei ir ekonominei integracijai, šioms administracijoms reikia laikytis vis sudėtingesnių ir griežtesnių ES taisyklių. Silpnos administracijos įvairiose

⁹ COM (2012) 173.

valstybėse narėse kelia tokias problemas, kaip sudėtingos verslo sąlygos, prastas ES lėšų įsisavinimas ir netinkamas ES teisės aktų perkėlimas į nacionalinės teisės aktus. Siekiant užtikrinti aukštos kokybės viešąsias paslaugas, būtinos technologinės ir organizacinės inovacijos, kaip antai ryžtingas perėjimas prie e. valdžios. Kelių šalių administracijoms galėtų praversti intensyvesni geriausios patirties mainai. Daugelyje šalių reikia gerinti **civilinės teisės** sistemų veiksmingumą, ypač mažinant susikaupusių bylų skaičių, spartinant teismų procesus ir nustatant alternatyvaus ginčų sprendimo būdus.

Dėl spaudimo viešiesiems finansams labai svarbios tampa **ES lėšos**, kurios padeda skatinti ekonomiką ir finansuoti augimą skatinančius projektus daugelyje šalių. Būtina stiprinti viešųjų institucijų valdymą, didinant valstybės tarnautojų profesionalumą, gerinant žmogiškųjų išteklių valdymą, tobulinant analitinius gebėjimus ir užtikrinant kompetentingo personalo darbo tęstinumą ir stabilumą. ES lygmeniu taisyklės supaprastintos ir Komisija padeda valstybėms narėms vykdyti perprogramavimo veiklą, kad finansavimas būtų dar geriau pritaikytas augimo poreikiams.

Daugeliui valstybių narių būtina sustiprinti savo kovos su mokestiniu sukčiavimu ir mokesčių slėpimu pastangas. Visose valstybėse narėse gajį šešėlinė ekonomika, kuri kai kuriose šalyse išvystyta labai gerai. Mokestinio sukčiavimo ir mokesčių slėpimo keliamos problemos turėtų būti sprendžiamos skirtingais lygmenimis: valstybės narės siekia didinti savo mokesčių surinkimo veiksmingumą; stiprinamas valstybių narių bendradarbiavimas ir didinamas jo veiksmingumas; trečiųjų šalių atžvilgiu vykdoma aiški ir nuosekli ES politika, kuria siekiama užtikrinti adekvačias priemones kovai su mokestiniu sukčiavimu ir mokesčių slėpimu pasinaudojant tam tikromis ne ES jurisdikcijomis, kuriose atitinkami standartai netaikomi; trečiųjų šalių atžvilgiu vykdoma koordinuota ir veiksminga politika.

4. IŠVADOS

Krizė išryškino įsigalėjusį disbalansą ir tai, kad visoje ES būtinos reformos neįvykdytos. Kol šios problemos buvo pastebėtos, praėjo daug laiko; nemažai laiko turės prabėgti ir iki tol, kol ES ekonomika vėl sustiprės. 2012 m. Europos semestru atlikta analizė parodė, kad nauja ES ekonomikos valdymo sistema pradeda duoti rezultatų ir padeda valstybėms narėms nukreipti savo pastangas į esmines reformas, kurios paskatins tvarų augimą ir darbo vietų kūrimą. Taip pat akivaizdu, jog valstybės narės ne visada renkasi labiausiai augimą skatinančius fiskalinio konsolidavimo sprendimus.

Apskritai per ateinančius dvylika mėnesių būtina teikti daugiau svarbos augimo priemonėms ir jas skubiau vykdyti, tęsiant fiskalinį konsolidavimą ir finansų sektoriaus stabilizavimą. Kad būtų išnaudotas visas politikos priemonių ir reformų potencialas, to reikia siekti koordinuotai nacionaliniu ir ES lygmenimis.

Šiame komunikate ir šalims skirtose išsamesnėse rekomendacijose pateikiamais pasiūlymais Komisija ragina imtis konkrečių priemonių, kurios gali padėti atkurti ES augimą ir kurti darbo vietas, o tai savo ruožtu keltų gyvenimo lygį, mažintų skurdą ir užtikrintų tvaresnį augimą ateityje. Šių rekomendacijų laikymuisi būtina teikti pirmenybę. Ateinančiais metais Komisija stebės ir vertins pažangą pagal visas naujos ekonomikos valdymo sistemos priemones.

Kartu Komisija toliau skirs didelį dėmesį visiškam 2011 m. spalio mėn. gairių, kuriomis siekiama užtikrinti subalansuotą požiūrį, padėsiantį ES išbristi iš krizės, įgyvendinimui.

Komisija intensyviai bendradarbiaus su valstybėmis narėmis ir Europos institucijomis, įgyvendindama savo augimo iniciatyvą ir kurdama ekonominės ir pinigų sąjungos užbaigimo principus ir tvarkaraštį.

1 priedas. Europos semestras

2 priedas. Nuodugnių apžvalgų ir perviršinio deficito procedūrų rezultatai

1 PRIEDAS. EUROPOS POLITIKOS KOORDINAVIMO SEMESTRAS

2010 m. kovo mėn. Komisija pasiūlė, o Europos Vadovų Taryba patvirtino **strategiją „Europa 2020“**. Tai ateinančio dešimtmečio Europos ekonomikos augimo strategija. Joje keliami penki pagrindiniai tikslai užimtumo, MTTP, klimato ir energetikos, švietimo ir skurdo mažinimo srityse. Be to, norėdamos geriau koordinuoti reformas tose srityse, kurios nėra visapusiškai reglamentuojamos ES lygmeniu, 2011 m. kovo mėn. dvidešimt trys valstybės narės susitarė dėl **pakto „Euro plus“** (žr. apibrauktą tekstą).

Komisija taip pat pateikė šešių teisės aktų dėl ekonomikos valdymo rinkinį, kuris buvo patvirtintas ES teisės aktų leidėjų ir įsigaliojo 2011 m. gruodžio 13 d. Šiais naujais teisės aktais ES suteiktos naujos veiksmingos priemonės atidžiau stebėti valstybių narių ekonominę bei fiskalinę politiką ir užtikrinti taisyklių laikymąsi. Jais **Stabilumo ir augimo paktas** iš dalies pakeistas siekiant sugriežtinti bendrą viešųjų finansų priežiūrą. Daug daugiau dėmesio skiriama Sutartyje numatytam skolos santykio kriterijui, taip pat nustatytos naujos taisyklių laikymosi užtikrinimo priemonės (įskaitant sankcijas), susijusios ir su prevencine, ir su korekcine funkcijomis.

Pripažįstant, kaip svarbu ryžtingais veiksmais mažinti nefiskalinio pobūdžio makroekonominį disbalansą, priežiūros sistema taip pat buvo išplėsta ir papildyta **nauja makroekonominio disbalanso procedūra**. Ja siekiama užtikrinti, kad nesusidarytų disbalansas, dėl kurio kiltų grėsmė ekonominiam stabilumui. Jei disbalansas nepanaikinamas, taikant šią procedūrą užtikrinama, kad būtų imtasi taisomųjų veiksmų. Jei pakartotinai nesiimama sutartų veiksmų, pagal naująją procedūrą numatytas sankcijų režimas. Taikant šią naują procedūrą, 2012 m. vasario mėn. buvo paskelbta pirmoji Komisijos įspėjimo mechanizmo ataskaita. Atsižvelgiant į šios ataskaitos išvadas, buvo atliktos pirmosios dvylikos šalių (Belgijos, Bulgarijos, Danijos, Ispanijos, Prancūzijos, Italijos, Kipro, Vengrijos, Slovėnijos, Suomijos, Švedijos ir Jungtinės Karalystės) nuodugnios apžvalgos¹⁰.

Kartu siekdamos šių tikslų, norėdamos suderinti šiuos įsipareigojimus, užtikrinti geresnį *ex ante* koordinavimą ir imtis tolesnių veiksmų, susijusių su sprendimais, valstybės narės sutarė ir 2011 m. pirmą kartą įgyvendino **Europos politikos koordinavimo semestrą** – naują nacionalinių politikos kryptių koordinavimo metodą.

Ciklas prasideda Europos Komisijai paskelbus metinę augimo apžvalgą, kurioje aptariamos ekonominės problemos ir nustatomi visos ES prioritetai. Metinė augimo apžvalga pateikiama Europos Parlamentui; ja grindžiamos valstybių ar vyriausybių vadovų diskusijos pavasario Europos aukščiausiojo lygio susitikime. Atsižvelgdamos į jų pateiktas gaires, balandžio mėn. valstybės narės pristato stabilumo arba konvergencijos programas (jose nagrinėjami viešųjų finansų būklės klausimai) ir nacionalines reformų programas (jose numatomos ekonomikos augimo ir užimtumo skatinimo priemonės), kad Komisija galėtų jas vertinti vienu metu. Komisijos vertinimas pateikiamas siūlomose metinėse šalims skirtose rekomendacijose; vėliau jos aptariamos įvairių sudėčių Tarybos posėdžiuose, vasaros pradžioje jas patvirtina Europos Vadovų Taryba, po to galutinai priima Taryba. Antrąjį metų pusmetį valstybės narės baigia rengti nacionalinius biudžetus ir reformų strategijas, o Komisija ir atitinkamos ES institucijos aptaria ir stebi veiklos rezultatus ir pažangą.

¹⁰ Programoje dalyvaujančių šalių, t. y. Graikijos, Airijos, Portugalijos ir Rumunijos, apžvalgos nebuvo atliekamos.

Šiandienos dokumentų rinkinys sudaro sąlygas antrąjį politikos koordinavimo Europos semestrą baigti 2012 m. birželio mėn. Europos Vadovų Tarybos posėdyje. Palyginti su praeitais metais, procesas yra veiksmingesnis, o pateiktų gairių poveikis didesnis dėl įgyvendinant 2011 m. rekomendacijas įgytos patirties, 12 valstybių narių nuodugnių apžvalgų išvadų ir automatiškesnio proceso, kuris turėtų būti pasiektas priėmus siūlomas rekomendacijas dėl veiksmų.

Paktas „Euro plus“

Prie pakto „Euro plus“ prisijungusios valstybės narės, t. y. visos euro zonos valstybės narės, taip pat Bulgarija, Danija, Latvija, Lietuva, Lenkija ir Rumunija, įsipareigojo vykdyti plataus užmojo reformas keturiose pakte nurodytose srityse, t. y. konkurencingumo skatinimo, užimtumo didinimo, viešųjų finansų tvarumo gerinimo ir finansinio stabilumo stiprinimo. Jos taip pat įsipareigojo dalyvauti struktūrinėse diskusijose mokesčių politikos klausimais. Prie pakto prisijungusių valstybių narių įsipareigojimai įtraukti į stabilumo arba konvergencijos programas ir nacionalines reformų programas.

2011 m. buvo paskelbti pirmieji nacionaliniai įsipareigojimai, o Komisija apie juos pranešė teikdama praeitų metų rekomendacijas. Atsižvelgiant į 2012 m. nacionalines programas, skirtingose valstybėse narėse ir politikos srityse ankstesni įsipareigojimai vykdyti nevienodai. Daugeliu atveju vyriausybės ėmėsi pirmųjų veiksmų ir pateikė teisės aktų pasiūlymų, tačiau jie dar nepriimti, jų poveikis neaiškus. Valstybės narės rintai laikosi įsipareigojimų stiprinti viešųjų finansų tvarumą ir yra pateikusios teisės aktų pasiūlymų, susijusių su pensijų sistemomis ir nacionalinėmis fiskalinėmis taisyklėmis. Tačiau daugeliu atveju naujus teisės aktus vėluojama priimti, tad jų įgyvendinimas atidedamas. Be to, pažanga padaryta vykdant įsipareigojimus skatinti užimtumą, visų pirma įgyvendinant reformas, kuriomis siekiama didinti dalyvavimą darbo rinkoje, taip pat reformas konkurencingumui didinti, daugiausia dėmesio skiriant verslo aplinkos gerinimui.

Komisija savo vertinimą pateikia prie šio rinkinio pridedamuose tarnybų darbinuose dokumentuose; ji ir toliau stebės, kaip vykdomi įsipareigojimai, atsižvelgiant į Europos semestrą.

1 LENTELE. 2012–2013 M. ŠALIMS SKIRTŲ REKOMENDACIJŲ APŽVALGA

	Viešieji finansai				Finansų sektorius			Ekonomikos augimą skatinančios struktūrinės reformos					Darbo rinka				
	Patikimi viešieji finansai	Pensijų ir sveikatos apsaugos sistemos	Fiskalinė sistema	Mokesčiai	Bankai	Būsto rinka	Galimybės gauti finansavimą	Tinklų pramonės šakos	Paslaugų sektoriaus konkurencija	Viešosios paslaugos ir reglamentavimas	MTTP ir inovacijos	Efektyvus išteklių naudojimas	Dalyvavimas darbo rinkoje	Aktyvi darbo rinkos politika	Darbo užmokesčio nustatymo mechanizmai	Darbo rinkos lankstumas	Švietimas
AT																	
BE																	
BG																	
CY																	
CZ																	
DE																	
DK																	
EE																	
ES																	
FI																	
FR																	
HU																	
IT																	
LT																	
LU																	
LV																	
MT																	
NL																	
PL																	
SE																	
SI																	
SK																	
UK																	

* Vienintelė rekomendacija Airijai, Graikijai, Portugalijai ir Rumunijai – vykdyti jau priimtus įsipareigojimus pagal ES ir (arba) TVF finansinės paramos programas.

2 lentelė. Strategijos „Europa 2020“ tikslų apžvalga¹¹

* simbolis rodo, kad nacionalinis tikslas išreikštas kitokiu rodikliu nei ES pagrindinio tikslo rodiklis.

Valstybių narių tikslai	Užimtumo lygis (%)	Išlaidos MTTP kaip BVP dalis (%)	Išmetamųjų teršalų kiekio mažinimo tikslai (palyginti su 2005 m. lygiu) ¹²	Atsinaujinančiųjų išteklių energija	Energijos vartojimo efektyvumas – energijos vartojimo sumažinimas mln. t ekv. ¹³	Mokyklos nebaigusių asmenų skaičiaus mažinimas (%)	Tretinis išsilavinimas (%)	Gyventojų, kuriems gresia skurdas arba socialinė atskirtis, skaičiaus mažinimas
ES pagrindinis tikslas	75 %	3 %	-20 % (palyginti su 1990 m. lygiu)	20 %	20 % didesnis energijos vartojimo efektyvumas, lygus 368 mln. t ekv.	10 %	40 %	20 000 000
Numatomas ES tikslas	73,70–74 %	2,65–2,72 %	-20% (palyginti su 1990 m. lygiu)	20 %	206,5	10,3–10,5 %	37,6–38,0 % ¹⁴	
AT	77–78 %	3,76 %	-16 %	34 %	7,16	9,5 %	38 % (įskaitant ISCED 4a, kurio dalis 2010 m. buvo apie 12 %)	235 000
BE	73,2 %	3,0 %	-15 %	13 %	9,80	9,5 %	47 %	380 000
BG	76 %	1,5 %	20 %	16 %	3,20	11 %	36 %	260 000*

¹¹ 2012 m. balandžio mėn. nacionalinėse reformų programose nustatyti nacionaliniai tikslai.

¹² Sprendime 2009/406/EB (Sprendime dėl pastangų pasidalijimo) nustatyti valstybių narių išmetamųjų teršalų kiekio mažinimo tikslai yra susiję su teršalais, kuriems netaikoma apyvartinių taršos leidimų prekybos sistema. Teršalų, kuriems taikoma apyvartinių taršos leidimų prekybos sistema, kiekis bus sumažintas 21 %, palyginti su 2005 m. lygiu. Palyginti su 1990 m. lygiu, bendras išmetamųjų teršalų kiekis bus atitinkamai sumažintas 20 %.

¹³ Pažymėtina, kad šalių prognozės skiriasi pagal bazinius metus, nuo kurių skaičiuojamas sutaupytais kiekis.

¹⁴ Neįtrauktas ISCED 4 (Vokietija, Austrija ir Jungtinė Karalystė), rezultatas atsižvelgiant į ISCED 4: 40,0–40,4 %.

CY	75–77 %	0,5 %	-5 %	13 %	0,46	10 %	46 %	27 000
CZ	75 %	1 % (tik viešasis sektorius)	9 %	13 %	Netaikoma	5,5 %	32 %	Išlaikyti 2008 m. buvusį asmenų, kuriems gresia skurdas arba socialinė atskirtis, skaičių (15,3 % bendro gyventojų skaičiaus), siekiant jį sumažinti 30 000
DE	77 %	3 %	-14 %	18 %	38,30	<10 %	42 % (įskaitant ISCED 4, kurio dalis 2010 m. buvo 11,4 %)	320 000 (ilgalaikių bedarbių)*
DK	80 %	3 %	-20 %	30 %	0,83	<10 %	Mažiausiai 40 %	22 000 (labai mažo užimtumo namų ūkiuose gyvenančių asmenų)*
EE	76 %	3 %	11 %	25 %	0,71	9,5 %	40 %	61 860 asmenų, kuriems nebegresia skurdas*
EL	70 %	Tikslas nenustatytas	-4 %	18 %	2,70	Mažiau kaip 10 %	32 %	450 000
ES	74 %	3 %	-10 %	20 %	25,20	15 %	44 %	1 400 000 – 1 500 000
FI	78 %	4 %	-16 %	38 %	4,21	8 %	42 % (siaura nacionalinė apibrėžtis)	150 000
FR	75 %	3 %	-14 %	23 %	34,00	9,5 %	50 %	Sumažinti ties skurdo riba esančių asmenų skaičių trečdaliu per 2007–2012 m. arba 1 600 000*
HU	75 %	1,8 %	10 %	14,65 %	2,96	10 %	30,3 %	450 000
IE	69–71 %	Apie 2–2,5 % BVP	-20 %	16 %	2,75	8 %	60 %	200 000*
IT	67–69 %	1,53 %	-13 %	17 %	27,90	15–16 %	26–27 %	2 200 000
LT	72,8 %	1,9 %	15 %	23 %	1,14	<9 %	40 %	170 000
LU	73 %	2,3–2,6 %	-20 %	11 %	0,19	<10 %	66 %	6 000
LV	73 %	1,5 %	17 %	40 %	0,67	13,4 %	34–36 %	121 000*
MT	62,9 %	0,67 %	5 %	10 %	0,24	29 %	33 %	6 560
NL	80 %	2,5 %	-16 %	14 %	Netaikoma	<8 %	>40 % 45 % tikimasi 2020 m.	93 000*
PL	71 %	1,7 %	14 %	15,48 %	13,6	4,5 %	45 %	1 500 000
PT	75 %	3 %	1 %	31 %	6,00	10 %	40 %	200 000
RO	70 %	2 %	19 %	24 %	10,00	11,3 %	26,7 %	580 000

SE	Daugiau kaip 80 %	Apie 4 %	-17 %	49 %	12,80	<10 %	40–45 %	Sumažinti moterų ir vyrų, kurie nedirba (išskyrus besimokančiuosius dieniniuose skyriuose), yra ilgalaikiai bedarbiai arba turi ilgalaikį nedarbingumą, procentą iki mažiau nei 14 %*
SI	75 %	3 %	4 %	25 %	Netaikoma	5 %	40 %	40 000
SK	72 %	1 %	13 %	14 %	1,65	6 %	40 %	170 000
UK	NRP tikslas nenustatytas	NRP tikslas nenustatytas	-16 %	15 %	Netaikoma	NRP tikslas nenustatytas	NRP tikslas nenustatytas	2010 m. Akte dėl vaikų skurdo nustatyti skurstančių vaikų skaičiaus mažinimo tikslai*

2 PRIEDAS. NUODUGNIŲ APŽVALGŲ REZULTATAI

2012 m. vasario 14 d. Europos Komisija pateikė pirmąją įspėjimo mechanizmo ataskaitą, parengtą pagal Reglamentą (ES) Nr. 1176/2011 dėl makroekonominių disbalansų prevencijos ir naikinimo. Įspėjimo mechanizmo ataskaitoje nagrinėjama visų valstybių narių, išskyrus keturias programoje dalyvaujančias šalis, t. y. Graikiją, Airiją, Portugaliją ir Rumuniją, padėtis. Remdamasi ekonomine ankstyvojo perspėjimo rezultatų suvestinės peržiūra, Komisija padarė išvadą, kad toliau reikia atlikti nuodugnią 12 valstybių narių – **Belgijos, Bulgarijos, Danijos, Ispanijos, Prancūzijos, Italijos, Kipro, Vengrijos¹⁵, Slovėnijos, Suomijos, Švedijos ir Jungtinės Karalystės** – makroekonominių pokyčių analizę.

Komisijos tarnybos atliko kiekvienos iš šių šalių nuodugnią analizę. Jos skelbiamos kaip tarnybų darbiniai dokumentai ir yra šio rinkinio dalis. Rengiant šią analizę buvo organizuojamos tiriamosios misijos, kaip numatyta teisės aktuose¹⁶. Šis komunikatas atitinka Reglamento (ES) Nr. 1176/2011 5 straipsnio 3 dalyje nustatytus reikalavimus, pagal kuriuos Komisija turi informuoti Tarybą ir Europos Parlamentą apie nuodugnių apžvalgų rezultatus ir juos viešai paskelbti.

Remdamasi nuodugniomis apžvalgomis, atliktomis pagal Reglamento (ES) Nr. 1176/2011 5 straipsnį, Komisija padarė išvadą, kad reikia imtis veiksmų (kai kuriais atvejais – skubiai) tokiam disbalansui panaikinti:

- **Belgijoje** yra *susidaręs tam tikras disbalansas*. Visų pirma, siekiant sumažinti neigiamo poveikio ekonomikos veikimui riziką, daugiau dėmesio reikia skirti makroekonominiams pokyčiams, susijusiems su prekių išorės konkurencingumu ir įsiskolinimu (ypač didele valstybės skola).
- **Bulgarijoje** yra *susidaręs tam tikras disbalansas*. Visų pirma, siekiant sumažinti neigiamo poveikio ekonomikos veikimui riziką, reikia kreipti dėmesį į įsiskolinimo užsieniui lygį ir tam tikrus makroekonominius pokyčius, susijusius su įmonių sektoriaus finansinio įsiskolinimo mažinimu ir darbo rinkos koregavimo procesu.
- **Danijoje** yra *susidaręs tam tikras disbalansas*. Visų pirma, siekiant sumažinti neigiamo poveikio ekonomikos veikimui riziką, reikia kreipti dėmesį į tam tikrus makroekonominius pokyčius, ypač tuos, nuo kurių priklauso išorės konkurencingumas ir galima rizika, susijusi su namų ūkių įsiskolinimu.
- **Ispanijoje** yra *susidaręs labai didelis disbalansas*. Visų pirma, siekiant išvengti neigiamo poveikio ekonomikos bei ekonominės ir pinigų sąjungos veikimui, reikia atidžiai stebėti makroekonominius pokyčius, ypač susijusius su aukštu privačiojo sektoriaus skolos lygiu, didele neigiama išorės skolos pozicija ir

¹⁵ 2011 m. lapkričio mėn. Vengrijos vyriausybė oficialiai paprašė ES ir TVF prevencinės finansinės paramos.

¹⁶ Remiantis Reglamento (ES) Nr. 1176/2011 5 straipsnio 1 dalimi ir 13 straipsniu, nuodugnios apžvalgos atliekamos kartu su priežiūros vizitais. Misijos, kuriose dalyvavo tarnybų pareigūnai, vyko kovo–balandžio mėn.

finansų sektoriumi, kuriems įtakos turėjo būsto rinkos pokyčiai, ir imtis skubių ekonominės politikos priemonių.

- **Prancūzijoje** yra *susidaręs didelis disbalansas*. Visų pirma, siekiant sumažinti neigiamo poveikio ekonomikos veikimui riziką, reikia kreipti dėmesį į tam tikrus makroekonominius pokyčius, susijusius su eksporto rodikliais ir konkurencingumu.
- **Italijoje** yra *susidaręs didelis disbalansas*. Visų pirma reikia atkreipti dėmesį į didelį viešojo sektoriaus išskolinimą ir makroekonominius pokyčius, susijusius su eksporto rodikliais, nes nuo euro įvedimo Italijos išorės konkurencingumas vis mažėja. Atsižvelgiant į aukštą valstybės skolos lygį, pagrindinis prioritetas turėtų būti augimo potencialo didinimas, siekiant sumažinti neigiamo poveikio ekonomikos veikimui riziką.
- **Kipre** yra *susidaręs labai didelis disbalansas*. Visų pirma, siekiant išvengti neigiamo poveikio ekonomikos bei ekonominės ir pinigų sąjungos veikimui, reikia atidžiai stebėti makroekonominius pokyčius, kurie matyti iš einamosios sąskaitos, viešųjų finansų ir finansų sektoriaus, ir imtis skubių ekonominės politikos priemonių.
- **Vengrijoje** yra *susidaręs didžiausias disbalansas*. Visų pirma, siekiant sumažinti didelę neigiamo poveikio ekonomikos veikimui riziką, daug dėmesio reikia skirti tam tikriems makroekonominiams pokyčiams, pavyzdžiui, itin neigiamai grynųjų tarptautinių investicijų pozicijos daliai ir valstybės skolai. Be to, įvertinusi taikomas priemones ir vadovaudamasi ES Sanglaudos fondo reglamento nuostatomis, Komisija priėmė pasiūlymą dėl Tarybos sprendimo, kuriuo panaikinamas 2012 m. kovo mėn. patvirtintas įsipareigojimų dėl Sanglaudos fondo vykdymo sustabdymas.
- **Slovėnijoje** yra *susidaręs didelis disbalansas*. Visų pirma, siekiant sumažinti didelę neigiamo poveikio ekonomikos veikimui riziką, reikia atidžiai stebėti makroekonominius pokyčius, susijusius su įmonių sektoriaus finansinio išskolinimo mažinimu ir bankų stabilumu, taip pat nepalankius, bet ne tokius aktualius išorės konkurencingumo pokyčius.
- **Suomijoje** yra *susidaręs tam tikras disbalansas*. Visų pirma, siekiant sumažinti neigiamo poveikio ekonomikos veikimui riziką, reikia skirti dėmesio makroekonominiams pokyčiams, susijusiems su konkurencingumu.
- **Švedijoje** yra *susidaręs tam tikras disbalansas*. Visų pirma, siekiant sumažinti neigiamo poveikio ekonomikos veikimui riziką, reikia kreipti dėmesį į tam tikrus makroekonominius pokyčius, susijusius su privačiojo sektoriaus skola ir būsto rinka.
- **Jungtinėje Karalystėje** yra *susidaręs tam tikras disbalansas*. Visų pirma, siekiant sumažinti neigiamo poveikio ekonomikos veikimui riziką, reikia kreipti dėmesį į makroekonominius pokyčius, susijusius su namų ūkių skola ir būsto rinka, taip pat į nepalankius išorės konkurencingumo pokyčius.

Tolesnių veiksmų dėl tokio disbalanso bus imtasi pagal makroekonominio disbalanso procedūros prevencinę funkciją; ji ji bus atsižvelgta pagal Europos semestrą konkrečiai šaliai skirtose rekomendacijose.